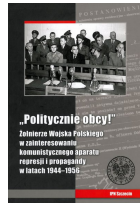

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/publikacje/ksiazki/12925,Politycznie-obcy-Zolnierze-Wojska-Polskiego-w-zainteresowaniu-komunistycznego-ap.html>
2021-02-25, 23:45

„Politycznie obcy!”. Żołnierze Wojska Polskiego w zainteresowaniu komunistycznego aparatu represji i propagandy w latach 1944-1956

„Politycznie obcy!”. Żołnierze Wojska Polskiego w zainteresowaniu komunistycznego aparatu represji i propagandy w latach 1944-1956, red. Bogusław Polak, Paweł Skubisz, Szczecin 2011, s. 344

[Wersja elektroniczna publikacji w Bibliotece Cyfrowej IPN](#)

Niniejsza książka została poświęcona losom żołnierzy Wojska Polskiego, Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, a także tych oficerów i szeregowych ludowego Wojska Polskiego, którzy postrzegali świat inaczej niż nowi władarze kraju. Po 1944 r. stali się oni obiektem niewybrednej propagandy oraz zakrojonych na dużą skalę działań operacyjnych i śledczych sowieckiego oraz rodzimego aparatu represji. Decydenci komunistyczni dążyli do zepchnięcia wyżej wymienionych na margines życia społecznego i politycznego, a w niektórych wypadkach również eliminacji fizycznej. Pragnienie unicestwienia tej grupy, która walczyła o polski niezależny byt państwowy, wynikało z przeświadczenia władz komunistycznych o braku możliwości indoktrynacji ideologicznej. Stąd nie bez przyczyny żołnierzy tych określano mianem „politycznie obcych”. Być może pewną rolę odegrały tutaj i inne czynniki, jak choćby przeświadczenie o realnym zagrożeniu działalnością w strukturach podziemia niepodległościowego czy pracy wywiadowczej na rzecz państw zachodnich. Nie bez znaczenia pozostawał również fakt zaangażowania części oficerów Wojska Polskiego w zwalczanie ruchu komunistycznego w okresie II Rzeczypospolitej, a w związku z powyższym można dopatrywać się pewnej próby rewanżu i rozliczenia za współpracę z Oddziałem II Sztabu Głównego WP, który w znacznej mierze odpowiadał za działania wymierzone w komunistów.

Dławienie oporu i likwidacja najbardziej patriotycznej części formacji niepodległego państwa polskiego były konkretnymi celami już u schyłku wojny (1944-1945), jednak największe natężenie represji przypadło pomiędzy rokiem 1948 a 1954. Także w okresie późniejszym nie brak przykładów bezpardonowej walki z „wrogami władzy ludowej”. Tam, gdzie nie sięgały macki sowieckiego i rodzimego komunistycznego aparatu bezpieczeństwa, prowadzono różne formy działalności propagandowej – zarówno w prasie, jak i radiu. Tak też było w wypadku polskiego uchodźstwa na Zachodzie, licznego i wspartego autorytetem wybitnych wojskowych i polityków, a przez to w ocenie komunistycznego aparatu bezpieczeństwa postrzeganego jako wyjątkowe zagrożenie.

Książka bez wątplenia stanowi cenny materiał źródłowy do najnowszych dziejów Polski, głównie w jego obszarze związanym z funkcjonowaniem komunistycznego aparatu represji. Teksty poszczególnych autorów obrazują szeroką skalę działań podejmowanych wobec żołnierzy II RP, Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, a także ludowego Wojska Polskiego przez polskie i sowieckie służby bezpieczeństwa. Szczegółowe niekiedy analizy poszczególnych ich działań w istotny sposób przybliżają mechanizmy podejmowanych czynności, ich przebieg oraz końcowy efekt. Czytelnik ma możliwość oceny wielorakich skutków szykan i represji skierowanych wobec żołnierzy WP po zakończeniu II wojny światowej, do orzeczenia kary śmierci i fizycznej likwidacji włącznie. Do rangi symbolu urasta przypadek przedstawionego przez Pawła Skubisza legionisty, oficera II RP Stanisława Michała Graffa, dla którego właściwym według komunistów zatrudnieniem było stanowisko odźwiernego w Filharmonii Szczecińskiej.

Fragment recenzji dr. hab. Krzysztofa Szwagrzyka

SPIS TREŚCI

Bogusław Polak, Wstęp

Studia:

- Sebastian Pilarski, Rozpracowanie na terenie Łodzi środowiska osób związanych z Oddziałem II Sztabu Głównego Wojska Polskiego
- Artur Ochał, „Sprawdzić KOP!”. Opinie o byłych oficerach Batalionu KOP „Suwałki” w świetle materiałów weryfikacyjnych z wojskowych teczek akt personalnych
- Tadeusz Dubicki, Mjr/ppłk Bolesław Zygmunt Ziemiański jako więzień Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w latach 1945–1946 i 1948–1954
- Piotr Cichoracki, Dariusz Dąbrowski, Aparat bezpieczeństwa wobec przedwojennego Oddziału II Sztabu Głównego Wojska Polskiego. Przypadek ppłk. dypl. Józefa Skrzydlewskiego
- Paweł Skubisz, Komunistyczny aparat represji wobec Stanisława Michała Graffa – oficera żandarmerii, Policji Państwowej i Oddziału II Dowództwa Jednostek Terytorialnych na Bliskim Wschodzie
- Krzysztof Zajączkowski, Major Mieczysław Słaby – lekarz z Westerplatte w rękach funkcjonariuszy Informacji Wojskowej
- Janusz Wróbel, Repatriacja żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie w polityce Polski Ludowej (do marca 1946 r.)
- Krzysztof Tochman, Rozpracowanie żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie przez komunistyczny aparat represji na wybranych przykładach cichociemnych
- Anna Marcinkiewicz-Kaczmarczyk, Sytuacja żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie po powrocie do kraju (1945–1948)
- Renata Kobylarz-Buła, „Element podejrzany”. Ślężacy – żołnierze Wehrmachtu i

Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie w dokumentach Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego

- Jiří Plachý, „Andersowcy” w powojennej Czechosłowacji (1945–1948)
- Jerzy Grzybowski, Sowiecki aparat represji wobec żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, którzy wrócili na Białoruś Sowiecką
- Krzysztof Lesiakowski, Bataliony górnicze Zastępczej Służby Wojskowej (1951–1955) – organizacja i funkcjonowanie
- ks. Stanisław Nabywaniec, Alumni żołnierze – ludowe Wojsko Polskie w starciu z Kościołem
- Dorota Pazio-Wlazłowska, „Sługusi podżegaczy wojennych, zdrajcy narodu w każdej dziedzinie, w każdym zakresie” – prasa codzienna lat czterdziestych i pięćdziesiątych o żołnierzach Wojska Polskiego
- Jacek Zygmunt Sawicki, Zapis pierwszej dekady. Propaganda komunistyczna wobec Powstania Warszawskiego w latach 1944–1954. Przegląd problematyki

Varia:

- Mirosław Szumiło, Szefowie Głównego Zarządu Informacji Wojska Polskiego (1945–1956)
- Radosław Peterman, Rola Wojskowej Służby Wewnętrznej w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1957–1990

Wykaz skrótów

Indeks osobowy

Indeks geograficzny

Gdzie kupić publikacje: